כלום יש יבום אלא במקום שאין בן . פי' ועדיף טפי בן מאחר דהאי מילתא אבל אין לפרש כדמסמע לפוס ריהטא דשויס הס בדבר הזה והוה ליה בן עדיף ביעודה ומעבד עברי דלא משמע ליעודה כה ליעדה לו מיעדה ואין צריך לקדשה בכסף אחר אלא תורה אור באותו כסף שנתן בה אביו כשקנאה

גמ' ת"ר °אם לא יגאל את השדה בעלים כו' היא מקודשת לו כדמפרש בפ"ק דקדושין (דף יט:) : **ולעבד עברי** . דעובד את הבן אם מת אדוניו בתוך ו' שנים ואינו עובד את האח אם מת אדוניו בלא בן ואחיו יורשו אין זה שובדו כדאמרינן בפ"ק לקדושין (דף יז:) ה"ל מוקמינן בן במקום אב לשדה אחוזה דכי היכי דאינה יוצאה מיד אביו להתחלק לכהנים אם (ב) גאלו יא) בנו לא תצא לכהנים ביובל: **ותיפוק ליה דהכא תרתי כו'** . ול"ל לתרוצי כלום יש יבום כו' : **משום** . דהא דבן קם תחת אביו לעבד עברי לא נפקא לן מקרא אלא מהאי פירכא דכלום יש יבום וכו' דאמרי' בקדושין (דף יז:) מה ראית לרבות את הבן לעבד עברי ולהוציא את האח אני אומר אם אין בן קם תחת אביו ליעודה ולעבד עברי מרבה אני את האח שכן קם תחת אחיו ליבום ומשני כלום יש יבום אלא במקום שאין בן ואי לא האי פירכא דכלום יש יבום כו' לא נפקא ליה לעבד עברי והוה ליה הכא חדא וכאן חדא : **מסו שמעמיד כו'** . אם גאלה בתו לשדה אחוזה מיד גזבר מהו שיצא לאביה ביובל ולא לכהנים : **כל שהוא אחר במקום בן** . דהיכא דיש בן משוב זה כאחר אינו מעמיד : **אמר** . שהקדישה שדה מלוג מי יפדנה מיד הקדש אלא אם היא לכהנים ביובל אם היא אינה יוצאה לפדותה : **שכן יורשה** . דהוה ירית לה אפי' יש לה בן בעולה יורשה ולא בן כדכתיב וירש אותה מלמד שהבעל יורש את אשתו (נ"ב דף קיח:) : **אי"ד בן מוקים לה** . דהא היכא (ג) דאין בעל ובנה יורשה טוטל בנכסיה הראויים ליפול לאחר מיתה כבמתוקן לה לפני מיתה אבל בעל היורש את אשתו אינו טוטל בראוי כבמתוקן כדאמרינן בפרק יש נוחלין (נ"ב דף קיג.) : **הקדישה פחות משני שנים לפני היובל** . ובא אחר וגאלה ולא בגירוש אלא אחר חמשים שלימין מהו שתצא לכהנים ביובל כשאר שדה אחוזה : **מאי דעתיך** . דתיבני למימר דלא נפקא לן לשדה היובלה לכהנים . שראוי לתת לכהנים ביובל שהקדישה בעלים ולא גאלה: **וגאלה אחר מן הכהנים** . מיד גזבר : **בשל אחרים אני זוכה** . יב) אם גאלה ישראל היתה יוצאה מידו ואני זוכה בה עם שאר אחיי : **ת"ל לכהן תהיה אחוזתו** . ואיכא למידרש הכי אחוזתו של כהן שיכה מאביו תהא שלו אבל זו אינה שלו : **מתני'** כהנים נכנסין לתוכה כו' .

גמ' °ואם מכר את השדה גיזבר °לאיש אחר לאחר ולא לבן אתה אומר לאחר ולא לבן או אינו אלא לאחר ולא לאח כשהוא אומר [א] איש הרי אח אמר הא מה אני מקיים אחר [ב] ולא לבן *ומה ראית לרבות את הבן ולהוציא את האח מרבה אני הבן שכן קם תחת אביו "ליעודה ולעבד עברי אדרבה מרבה אני את האח שכן קם תחת אחיו ליבום כלום יש יבום אלא במקום שאין בן הא יש בן אין יבום ותיפוק ליה דהכא תרתי והכא חדא משום דעבד עברי מהאי פירכא נמי הוא דנפקא ליה כלום יש יבום אלא במקום שאין בן בעי רבה בר אבוה בת מהו שתעמיד שדה לאביה [ג] כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי פטרי מוקמה או דילמא כיון דלענין נחלה בת במקום בן כי אחר דמיא לא מוקמה ת"ש דתנא דבי ר' ישמעאל כל שהוא אחר במקום בן °והא נמי במקום בן כי אחר דמיא בעי ר' זירא אשה מי מעמיד לה שדה בעל מוקים לה [ד] שכן יורשה א"ד בן מוקים לה שכן נוטל בראוי כבמוחזק °תיקו בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל מהו שתצא לכהנים א"ל מאי דעתיך °ונגרע מערכך והיה השדה בצאתו ביובל דבת גירעון אין דלאו בת גירעון לא אדרבה אם לא יגאל [ד] השדה והיה השדה בצאתו ביובל והאי נמי בת גאולה היא : גאלה אחד מן הכהנים כו' : *תנו רבנן °לכהן תהיה אחוזתו מה ת"ל מנין לשדה שיוצא לכהנים ביובל וגאלה אחד מן הכהנים מנין שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהן [ה] הרי תחת ידי ותהא שלי [ו] ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל אחוזתו אחוזה שלוואין זה שלו הא כיצד יוצא מתחת ידו ומתחלקת לאחיו הכהנים : **מתני'** *הגיע יובל ולא נגאלה הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין את דמיה דברי ר' יהודה ר"ש אומר נכנסין ולא נותנין ר"א אומר לא נכנסין ולא נותנין אלא נקראת שדה רטושין עד היובל השני הגיע היובל השני ולא נגאלה נקראת [ז] רטושי רטושין עד היובל השלישי לעולם אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר : **גמ'** מ"ט דרבי יהודה [ח] גמר קודש קודש ממקדיש בית מה להלן בדמים אף כאן בדמים ור"ש גמר קודש קודש מכבשי עצרת מה להלן בחנם אף כאן בחנם ורבי [ט] [יהודה] נמי גיליף מכבשי עצרת דנין קדשי בדק הבית מקדשי

כלום יש יבום אלא במקום שאין בן . פי' ועדיף טפי בן מאחר דהאי מילתא אבל אין לפרש כדמסמע לפוס ריהטא דשויס הס בדבר הזה והוה ליה בן עדיף ביעודה ומעבד עברי דלא משמע ליעודה כה ליעדה לו מיעדה ואין צריך לקדשה בכסף אחר אלא תורה אור באותו כסף שנתן בה אביו כשקנאה

אחוזתו שלו ואין זו שלו . וא"ת ל"ל לאחוזתו בלא קרא טבל לסתור הק"ו דלאיתה בכסף מכילתין גבי שדה תרמין יד) דדייק ק"ו כה"ג דהכא ומסיק מי דמי התם קא זכי בעצמא הכא שקיל ליה ה"ל הוה מלי למסתר ק"ו מו) וי"ל דלו לאו לאחוזתו ה"א מג"ם דכהן כהן מגזל הגר דאיכה יוצאה מתחת ידו וכן משמע הסוגיא התם פרק הגוזל קמא (נ"ק דף קט: ושם) דת"ר הרי שהיה כהן גוזל הגר ממון שלא יאמר הואיל ויוצא לכהנים והרי הוא תחת ידי תהא שלי ודין הוא אם בשל אחרים זוכה בשל עצמו לא כ"ש מז) [וכו'] והכתיב אים לת קדשיו לו יהיה פירוש דמיניה לפיגן (שם) דכהן מקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירלה ואפי' במסמר שאינו שלו וא"כ דין הוא שיקריב אמנו שהוא חייב על גזל הגר ויאסר גם הקרן בידו יז) [ומשני] דילפינן כהן כהן מבדה אחוזה דיוצא מתחת ידו ומתחלקת לכל [אחיו] הכהנים והתם מכלן ומייתי סוגיא דהכא אלמא לי לא לכתיב אחוזתו ה"א בגזל הגר דאינו יוצא מתחת ידו משום דכתיב ואיש את קדשיו לו יהיה ופליגין נמי שדה יח) שהיא אחוזה דאינה יוצאה מיד כהן מש"ה אינו צריך אחוזתו שלו ואין זו שלו ופליגין גזל הגר מיניה מג"ם דכהן כהן : **מזה** להלן בדמים אף כאן בדמים . וא"ת מנלן דיש להן לכהנים עליה טפי מאחר דלמא דומיא דמקדים בית דיוצא בדמים לכל מי שירלה וכהן ויש"ראל שוין בו ה"ל הוה לן למימר בזה וי"ל דמשמע ליה פשטיה דקרא הכי ואם לא יגאל את השדה פי' הכהנים אלא עומד ביד הגזבר עד יובל ואם מכר השדה לאיש אחר שגאלו אחר בשני דרכים אלו *) לא יגאל עוד הכהנים מיד הקדש אלא והיה בצאתו ביובל קדש לה' לכהנים יהיה אלמא משמע מתוך הפסוקים שיוצא ליד כהנים ואתיא ג"ש לר' יהודה לאסיעוניו שיוצא בדמים ולא בחנם היכא דלא גאלה אחר :

ורבי שמעון מ"ט . תימה שהרי בתחילה שואל הספר מ"ט דר' יהודה אלמא טעמא דר"ש

*) גי' רש"ק לא יגאל עוד ליד הכהנים אלא והיה כו'

כהנים של משמר היובל נכנסין לתוכה יג) כו' והיא חלוטה בידם : שדה רטושין . עזובה עד שיגאלנה אחר וכשיגיע יובל תצא מידו לכהנים : **גמ'** ממקדים בית כתיב כי יקדיש את ביתו קדש ובשדה אחוזתו כתיב (ויקרא כז) בגאלתו ביובל קודש וגו' מה בית לא תצא לעולם מיד הקדש בלא דמים כדכתיב התם והעריכו הכהן וגו' ובית לא נפקא לכהנים לעולם אלא שדה אחוזה לתורה דגזירת מלך היא אף שדה אחוזה לא תצא מיד הקדש בלא דמים הילכך כי פריק לה אחר הרי דמיה לבדק הבית הקדש וכי מטי יובל נפקא בחנם לכהנים ואי לא גאלה יהבי כהנים דמי תמשיס שקל ושקלי לה : בכבשי עצרת כתיב (ויקרא כג) קודש יהיו לה' לכהן (ד) כבשי עצרת ושדה אחוזה מכ"ד מתנות כהונה ניהנו (במדבר יח) אבל בית לא הויא לעולם לכהנים ואפי' גאלה אחר מיד הקדש מאי

בן והוה ליה כחדא וחדא : בת מהו שתעמוד . כלומר אם גאלה בתו מהו שתעמוד שדה לאביה שתחזור לו ביובל) : כיון דבת במקום בן כי אחר דמיא . הכי נמי דכי הויא שלא במקום בן נמי לא מוקמה [שדה] לאביה : (אשה שהקדישה שדה מכר לה [הגזבר] וגאלה בעלה מי יעמוד לה בעלה שדה שתהא שלה ביובל מי חשבינן כאילו היא עצמה נאלתו) : [אשה שהקדישה שדה מלוג שלה וגאלה בעלה מי מעמיד לה בעלה שדה שתהא שלה ביובל מי חשבינן כאילו היא עצמה נאלתו] : שכן הבן נוטל בראוי כבמוחזק כדמפרש ביש נוחלין ויפה כח הבן מכח האב : [דלאו בת גירעון לא יוצא לכהנים דפחות שב' שנים אינו מגרע אלא נותן ג' שקל] : והא נמי בת גאולה היא . [ואם לא גאלה] תצא לכהנים : אחוזתו מה ת"ל . [ליכתוב] לכהן תהיה : לשדה

יוצא לכהנים . שלא גאלוה בעלים ולא בנו אלא כהן או אחר שהיא יוצאה לכהנים ביובל מנין שלא יאמר כו' : ואין זו שלו . לבדו הא כיצד כו' : הכהנים נכנסין לתוכה . דכתיב לכהן תהיה : ונותנין את דמיה . לתקדש דכתיב קדש לה' : אלא נקראת שדה רטושין . שדה מונחת שאין רשות לאדם בה כדכתיב תשמשנה ונמשכה ותתרטנין ותרטשנה [עד יובל שני] : רטושי רטושין . שלא יגע אדם בה עד יובל ג' שלשלתן אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר מיד הגזבר כדכתיב ואם סגר את השדה . לאיש לאיש אחר לא יגאל עוד לבעלים אלא והיה השדה בצאתו ביובל : מ"ט דר' יהודה . דקאמר הכא ונותן את דמיה : [כתיב הכא קדש לה' כשדה החרם וכתיב ואיש כי יקדיש את ביתו קדש] מה להלן [בבית] בדמים דכתיב ויסף חמישית כסף [אף כאן בדמים : מכבשי עצרת . דכתיב בהן קדש יהיה לה' לכהן בדמים] : דנין בית ובין דמי שדה אחוזתו הוו קדשי בדק הבית : שדה אחוזתו וכבשי עצרת הוו מתנה לכהנים דבתרוייהו כתיב לכהן יהיה ולא במקדיש בית : ר'

ח) נראה דל"ל משום דשבד עברי מטו"ס לא פריך דהכא תרתי והכא יבום לעדיה משום דעבד עברי וכו' .

שיטה מקובצת

ח) אומר לאיש הרי : ב) אחר לאחר ולא לבן : ג) כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי ניהו מוקמה. וא"ת כיון דבעי למימר דבת מוקמה משום דפטרה אח מייבום כו' א"כ אמאי לא קאמר נמי מעמא דבן קודם לאח משום דפטר מייבום וי"ל דא"ן טעם זה מספ"ק מעיקרא לרבות בן משום דפטר מן הייבום אדרבה היה לנו לרבות אח שכן קם תחת אחיו לייבום אבל בתר דרבינן בן מטעם שכן קם תחת אביו ליעודה ולעבד עברי מעתה יש לנו לרבות בת לבן מטעם דפטרי מן הייבום . הרא"ש ז"ל : ד) יגאל את השדה : ה) לכהן והרי היא תחת : ו) ודין הוא בשל אחרים וכו' . ובת"כ אמרי' השדה בצאתו מלמד ששדה לשון זכר תחימה מאי נפקא מינה ופי' הר"ר יום טוב מיואני דבשעת הקדש צריך לפרש לשון זכר וליתא דבכתובות אמר לכשאפדנה תיקדוש דפרי' דנ"מ הכא דאי שדה לשון נקבה הוי אמינא דתחיה אשדה קאי וה"ק והיה השדה אם גאלה הכהן מגזבר תהיה לו כאחוזתו ולא תצא מתחת ידו אבל השתא דשדה לשון זכר א"כ ע"כ תהיה לא אשדה קאי אלא אאחוזתו קאי כדדרי' הכא דאי אחוזתו תהיה שלו ולא שדה זו שלו . הר"ר זל בגלין . ותקשה הר"ר יהודה מקרבל ואפילו אי הוה שדה לשון נקבה (אמאי איצטריך קרא) [נימא דאתא] לא ש מו ע ינן דהשדה ישאר לכהנים [דאל"כ אמאי איצטריך קרא] מקו"ח שמעינן ליה ודין הוא בשל אחרים אני זוכה כו' וי"ל דמילתא דאתי'א בקו"ח מרה וכתב ליה קרא או שמא איצטריך לשון דרשא ואע"ג דמקרא ריקם שורה עפרון מסקינן נמי שדה לשון זכר פ"ם הוי אמינא דדוה אנדרגינוס כמו כמה (תיבות) [שמות] אבל השתא דבהאי קרא נו"ה כתיב לשון זכר ע"כ תהיה אאחוזתו קאי. מהר"י ז"ל הכל הוא חוס' : ז) נקראת שדה רטושי : ח) גמר קדש קדש וכו' גלינן תימה אמאי לא גמר משדה החרם דאיתקש ליה שהוא לכהנים בחנם ולקמן דקאמר בשדה חרם דבא ללמד ונמצא למד נימא שבא ללמד לשדה אחוזתו שתהא לכהנים בחנם וי"ל לפי שנתקבלה נ"ש דקדש קדש הצריך ר"ש גם ללמד נ"ש דרבי יהודה וא"ת אמאי לא יליף מחמאת ואשם שהם סתנה לכהן וי"ל משום דבשדה אחוזתו כתיב לכהן או ממקדיש בית דכתיב ביה לכהן. הרא"ש ז"ל : ט) ורבי יהודה נמי : י) העבריה. ורצה בנו לידה: יא) נאלו ה'נ אם נאלה בנו: יב) וזוכה אלמלא נאלה תיבת אם ל"ש : יג) תיבת דוחה : יד) הרמון דדחה ק"ו : טו) ק"ו הכא ת"ל : טז) כ"ש ודריך והכתיב : יז) בידו ודחי משום דילפי' : יח) שדה אחוזתו דהכא מתתם דאינה יוצאה תיבת שהיא נמתק : רבי

הגהות הב"ח

(א) גמ' כעל מוקים לה דהוא ירית לה לו דילמא: (ב) רש"י ד"ה ולעבד עברי וכו' גאלה בנו ג"כ לא תצא : (ג) ד"ה לו דילמא בן וכו' כיצא דיוכסה בנה טוטל בנכסים כמלויים כן צריך לחיות ותיפוק דלין בעל ובנה ממתק : (ד) ד"ה בכבשי וכו' לכהן הס"ד ואח"כ מ"ם מתנה לכהנים בכבשי עצרת :

רבינו גרשום

וגאלה אחד מן הכהנים . והרי היא תחת ידו ביובל . לא יאמר כו' : ואם מכר את השדה גזבר לאיש אחר לא יגאל עוד . לבעלים אלא תיוצר לכהנים ביובל : לאחר ולא לבן . שאם מכרה גיזבר לבן המקדיש חוזרת לאביו ביובל : כשהוא אומר איש . סתם משמע אחיו דלא יגאל עוד : מה ת"ל לאחר . לאחר לא יגאל ולא לבן: [ליעודה.דכתיב אם לבנו יעודנה : ח) ולעבד עברי . והכא יבום להוריה משום הכי לא פריך הא והכא תרתי משום דעבד עברי מהאי פירכא כלום יש כו' הוא דנפקא הוא דאיתרבי דהכי מסרינן בפסכת קדושין דעבד עברי עובד את הבן ולא את האח אתה אומר את הבן או אינו אלא האח ולא את הבן מרבה אני את הבן שקם תחת אביו ליעודה ולשדה אחוזה אדרבה מרבה אני את האח שקם תחת (אביו) [אחיו] ליבום . ופרסינן אהתיא אדרבה ואמרינן כלום יש יבום אלא במקום שאין בן הא יש בן אין יבום ומהתם איתיבה עבד עברי דהבן קם תחת אביו לעבד עברי דלא אשכחן ליה קרא אלא ליעודה גרידה אשכחן קרא שקם תחתיו הילכך ליכא לאוקמי ותיפוק לי דהתם תרתי דלא אשכחן לתרוייהו מקרא אלא האי פרסינן כלום יש יבום במקום

ח) נראה דל"ל משום דשבד עברי מטו"ס לא פריך דהכא תרתי והכא יבום לעדיה משום דעבד עברי וכו' .

מאי טעמא דרבי אליעזר אמר רבה אמר קרא ואם נא יגאלנה פדה נגאלתו ביובל והיה הפדה נגאלתו ביובל להכהנים: מכיון דמיפקא מפסקא קרלי · הא לא כתיבי הכי אלא הכי כתיבי לא יגאל עוד והיה הפדה בגאלתו להכהנים דמשמע דמשהגיע יובל לא יגאל עוד ותיפוק להכהנים אפי' לא מכרה נזכר: יכול לא הפה נגאלה לבעלים אפי' לאיתה לפניו כשדה מקנה · כשאר אים אחר הגואלה מיד הקדש שיגאלה מידו להכהנים ביובל: לכמות שהיתה · להיות שדה אחוזה שלא תצא מידו ביובל אינה נגאלת לו: לכהנים נפקא · לרבי יהודה בדמים ור"ש בחנם וסוף סוף בעלים לא יגאלנה שוב לגמרי: מ) רבי אליעזר היא · דאמר י) שני ממי בת גאולה היא לו לאו מיפרקא ביובל ראשון · וטעמא דרבי אליעזר מהכא · מדאיצטריך הא עוד לאשמועינן דנגאלת היא לו להיות לפניו כשדה מקנה מיתוקמא הא קרא אלא ביובל שני ס"מ ביובל שני עומדת היא ליגאל: שיצאה לכהנים · שהקדיש אדם שדה אחוזה וגאלה אחר וילקחה מידו לכהנים והקדישה (ג) יא) ביובל שני ואחו בעלים למיפרקה מיד גזבר: סד"א לא מיפרוק כלל · הואיל ולא גאלה בהקדש ראשון כשהקדישה הוא": ת"ל עוד · שהרא לפניו כשדה מקנה וכשיגיע יובל תצא מידו ותתחלק לכהנים: והתניא · בברייתא דדרבי הכי: בשנת היובל ישוב השדה · במקדיש שדה מקנה כתיב וגאלה יב) לזה: ת"ל לאשר לו אחוזת הארץ · דהייטו בעלים ראשונים שמכרה לאותו שהקדישה יג): יכול תחזור לבעלים הראשונים · לאותו שהקדישה הקדש ראשון שהרי לו אחוזת הארץ: ת"ל לאשר קנהו מאתו · והרי לא נקנים מאתו אלא ע"י הקדש ילמה מידו אלא לכהן חוזרת שממנו קנאה לוקח זה שהקדישה והייטו נמי דלעיל דמאחר שהקדישה ראשון שהיתה לו אחוזה וגאלה אחר וילקח לכהנים הו לא הדרא ליה לי לא פריק ליה: ואילטריך למכתב לאשר קנהו · לאשמועינן דאתמרן דהיכא דהקדיש שדה אחוזה ולא גאלה וגאלה אחר וילקח לכהנים הו לא הדרא ליה לי לא פריק ליה: לעיל נמי בהכי דהקדישה וגאלה אחר וילקח לכהנים והקדישה כהן הו לא מי פריק לה ראשון לחזות לפניו כשדה אחוזה הוא ילקח מהקדש ראשון לכהנים: דסא לא הדרא כלל · היכא דהקדישה כהן לא הדרא לשום אדם לעולם שהרי שדה אחוזה הוא לגבי כהן דכתיב לכהן תהיה אחוזתו וכי מקדיש לה כהן דין שדה אחוזה אית לה ולכשיגאלנה אחר מיד הקדש תצא ביובל ותתחלק לכל הכהנים אבל לכהן המקדישה לא תחזור אלא כחלק שאר אחיו והלכך נמי לא הדרא לבעלים קמאי לחזות לפניו כשדה אחוזה: אבל · מכר כהן והקדישה לוקח דהשתא שדה מקנה הוא וכי פריק לה אינש מיד הקדש ומטי יוצל לא נפקא לכהנים אלא הדרא אימא קמא שהקדישה תחלה שהרי לו אחוזת הארץ קמ"ל לאשר קנהו מאתו דהייטו לכהן שלקחה מקדיש האחרון ממנו: מיקום בידייסו · לעולם כשדה אחוזה ולא תיפוק ביובל לכהנים *) כשדה מקנה כשאר אדם שהוא אחוזה מיד הקדש דהויא שדה מקנה לגביה ונפקא מינה לכהנים ביובל: מאי הוי עלה · טעמא דרבי אליעזר מהיכא: בגאלתו · משמע כשתגאל מיד הגואל אותה כדין שדה הקנויה קרקע שוגאלה ביובל ההוא קאמר דהיטו לכהנים אבל ביגאלתו מיד הקדש לא משמע דאחרינא לא אשמעינן קרא יד) הקדש יהא יוצא ביובל (מכח בדק הבית): איבעיא

*) לכהנים פס"ד ס"ק

מסתבר טפי בגלא ג"ם ואח"כ שואל מה טעם דר' שמעון אומר דרבי יהודה מסתבר טפי וי"ל דאסכמן נמי כי האי גוונא בבא קמא (דף יז:) גבי הכוהן עשרה בני אדם בעשר מקלות דאמר משמע *כי יכה כל נפש עד שיכה כל נפש ואמר משמע כל דהו נפש וכ"ל דאפי' מה דפירשתי ניחא דפשטיה דקרא משמע שיצא להכהנים סו) ולא איצטריך גזירה שוה *לומר דיוצא בדמים ואמר איצטריך גזירה שוה דיוצא בחנם: מאי טעמא דרבי אליעזר · וא"ת והא פשטיה דקרא כרבי אליעזר משמע ואם לא יגאל שדה הבעלים ואם מכר לאחר אלא שמכרו הגזבר לאיש אחר והיה בגאלתו ביובל להכהנים אמאי אינו יוצא להכהנים כ"ל בגמכר לאחר אבל לא גאלו אחר ועדיין ביד הגזבר אז אינו יוצא להכהנים אמאי פשטיה דקרא כרבי אליעזר משמע ולפי מה שפירשתי דואם לא יגאל ואם מכר שני דרכים הם בזה ניחא דמשמע דבשני אלו יוצא להכהנים:

איליבא ביובל ראשון אמאי אינה גאולת שדה אחוזה נמי הוא · תימה הוא ליה למימר אילימא ביובל ראשון הכתיב ואם גאל יגאל את השדה וקם לו ושמא הייטו הא דקאמר ז) וא"ת הא יש לאוקמא ביובל ראשון כגון שגאלה אחר מיד הגזבר וגאלה ממנו הבעלים ולא הדין *בו שהוא שדה מקנה וחוזרת להכהנים ביובל כדתנן (לעיל דף כה:) גאלה אחר לו אחד מן הקרובים וגאלה הוא יוצא מתחת ידו ביובל וי"ל דאין סברא דמייתי קרא אלא בגאולה מיד גזבר שהרי אם גאלה אחר לא ימכרנה לבעלים אם ירצה (ומיהו) [ומש"ה] לא מייתי לא יגאל עוד כי אם בגאולה הבאה מיד הגזבר: איבעיא

הגזבר מכר

אם

אם

בגאולה

בגאולה

מקדש בדק הבית ואין דנין קדשי בדק הבית מקדש מזבח ורבי שמעון נמי גילף ממקדיש בית דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שמתנה לכהנים ואין דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שאינו מתנה לכהנים: רבי מ) אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין (מ) [וכו'] אמר רבה מ"טדר"א אמר קרא °ואם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד ואם מכר את השדה והיה השדה בצאתו ביובל אמר אביי *סכינא חריפא מפסקא קראי אלא אמר אביי טעמא דרבי ג) אליעזר כדתניא לא יגאל יכול לא תהא נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ג) אימת אילימא ביובל ראשון אמאי אינה נגאלת שדה אחוזה נמי הויא אלא פשיטא ביובל שני ולמאן ד) אילימא לרבי יהודה ור"ש לכהנים נפקא אלא לאו ר' ה) אליעזר ושמע מינה טעמא דר' אליעזר מהכא ותסברא רבי יהודה ור"ש האי עוד מאי דרשי ביה אלא הכא במאי עסקינן בשדה ו) שיצאה לכהנים והקדישה כהן ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והתניא °בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחו ממנו *תלמוד לומר °לאשר לו אחוזת הארץ יאמר לאשר לו אחוזת הארץ מה תלמוד לומר לאשר קנהו מאתו שדה שיצאת לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים הראשונים ח"ת"ל לאשר קנהו ז) ואיצטריך (ג) לא יגאל ואיצטריכא למיכתב לאשר קנהו דאי כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרה כלל אבל הכא הדרה תיהדר למרה קמא כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא לאשר קנהו דלא קא יהבי בעלים דמי אבל הכא דקא יהבי דמי תיקום בידייהו כתב רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי הוי עלה אמר רבא אמר קרא והיה השדה בצאתו ביובל בצאתו מיד אחר איבעיא

מקדש בדק הבית ואין דנין קדשי בדק הבית מקדש מזבח ורבי שמעון נמי גילף ממקדיש בית דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שמתנה לכהנים ואין דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שאינו מתנה לכהנים: רבי מ) אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין (מ) [וכו'] אמר רבה מ"טדר"א אמר קרא °ואם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד ואם מכר את השדה והיה השדה בצאתו ביובל אמר אביי *סכינא חריפא מפסקא קראי אלא אמר אביי טעמא דרבי ג) אליעזר כדתניא לא יגאל יכול לא תהא נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ג) אימת אילימא ביובל ראשון אמאי אינה נגאלת שדה אחוזה נמי הויא אלא פשיטא ביובל שני ולמאן ד) אילימא לרבי יהודה ור"ש לכהנים נפקא אלא לאו ר' ה) אליעזר ושמע מינה טעמא דר' אליעזר מהכא ותסברא רבי יהודה ור"ש האי עוד מאי דרשי ביה אלא הכא במאי עסקינן בשדה ו) שיצאה לכהנים והקדישה כהן ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והתניא °בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחו ממנו *תלמוד לומר °לאשר לו אחוזת הארץ יאמר לאשר לו אחוזת הארץ מה תלמוד לומר לאשר קנהו מאתו שדה שיצאת לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים הראשונים ח"ת"ל לאשר קנהו ז) ואיצטריך (ג) לא יגאל ואיצטריכא למיכתב לאשר קנהו דאי כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרה כלל אבל הכא הדרה תיהדר למרה קמא כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא לאשר קנהו דלא קא יהבי בעלים דמי אבל הכא דקא יהבי דמי תיקום בידייהו כתב רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי הוי עלה אמר רבא אמר קרא והיה השדה בצאתו ביובל בצאתו מיד אחר איבעיא

דנהות הב"ח

(מ) גמ' ר' אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין מ"מ דרבי אליעזר אמר רבה אמר קרא ואם לא יגאל: (ב) שם מ"ל לאחר קנהו ואצטריך למיכתב לאחר קנהו ואצטריך למיכתב לא יגאל דלא כתב דממנו: (ג) רש"י ד"ה שיצאתה לכהנים וכו' והקדישה כהן ביובל שני:

[נ"ב קיא: מנחות עד:]

רבינו גרשום

רבי אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין דמים להקדש אלא נקראת כו' · מ"ם דרבי אליעזר אמר קרא אם לא יגאל את השדה' (עד)[קודם] שנת היובל לא יגאל עוד בבעלים אלא הרי היא של הקדש ולא נכנסין ולא נותנין דמים אבל אם מכר את השדה גזבר לאחר היובל לאחר אח"כ והיה השדה בצאתו ביובל לכהן תחלה: אמר אביי סכינא חריפא מפסקא קראי · דלמר דהאי לא יגאל משוי ליה נמי אלפני פניו[אאם לא יגאל והאי והיה השדה משוי ליה נמי אלפני פניו] אואם מכר וכי מי חתכם והתסקים: אלא אמר אביי טעמא דרבי אליעזר כדתניא לא יגאל יכול לא תהא נגאלת · לאחר היובל שתהא לפניו לגואלה אפי' [בתורת] שדה מקנה שתהא שלו עד היובל וביובל תחזור להקדש: ת"ל עוד כלומר מאחר שיצאה ביובל עוד לא תהא נגאלת שתהא דינה עוד כמו שהיתה כשדה אחוזה שתחזור לבעלים (שוב) ביובל אבל נגאלת לו בתורת שדה מקנה שתהא שלו עד שנת היובל וביובל תחזור להקדש משום הכיון דהגיע יובל ולא נגאלה קנאה הקדש כי הוזר זה ונאלה מהקדש היי כלומר כתיב והיה השדה בצאתו ביובל לכהן תהיה אחוזתו בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו ויהיו הקדש וקא דייק אימת קא[דקאמר] אבל נגאלת שתהא לפניו

כשדה מקנה אילימא ביובל ראשון דאכתי לא הגיעה שנת היובל אמאי קאמר (עוד) לכמות שהיתה אינה נגאלת אמאי הא דין שדה אחוזה נמי אית לה הואיל ולא עבר היובל עדיין: אלא פשיטא ביובל שני' קאי הנא דבריתא [ולמאן כתני בריתא] אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה כלומר דקא הדרא להקדש: אי לר' יהודה ור' שמעון לכהנים הוא דנפקא · אפי' ביובל ראשון כדתנן הכהנים נכנסין לחזוקה לפר דאיתה ומאחר דנפקא לכהנים שוב אינה נגאלת מדם בתורת חומר שערים בכ' שקל כסף אלא בשוויה בין בפרדסות בבסטי בין בחולת המדינו: אלא לאו · מדקתני נגאלת (דהיינו) דמשמע בנ' שקל ש"ם (אמר) לר' אליעזר קאמר דסבירא ליה דשל הקדש הוא ביובל הראשון: ותיסברא דהא כדקא מתרת בשלמא לר' אליעזר דאמר דשל הקדש הוא [ניחא] האי עוד כדקאמרת עוד אינה נגאלת כלומר דבת גאולה היא בנ' שקל דאכתי דהקדש היא: אלא לר' יהודה ור' שמעון דאמרי · דשל כהנים היא האי עוד מאי דרשי ביה הא לאו בת גאולה היא כלל בנ' שקל אלא בשוויה אי הכי מאי קס"ל האי עוד: אלא הכא במאי עסקינן בריית בשדה שיצאה לכהנים כדסברי[ר"י ור"ש] ונפקא לכהנים ואח"כ הקרישה כהן[או כהן] מיד אלו אז הקרישו כולה בית אב דכיון דבאת ליד הקדש בת גאולה היא בנ' שקל כסף ואתו בעלים למיפרקה מד"א כיון דנפקא לה [כבר] לכהנים לא תיפוק הו ליד בעלים אפי' בתורת שדה מקנה מ"ל עוד לכמות שהיתה בתורת שדה אחוזה אינה נגאלת שתהא לבעלים אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והוזרת[לכהנים] (לבעלים) ביובל ואכתי לא שמעינן מעמא דר' אליעזר · לגזבר שלקחו ממנו שאם היה לו שדה מקנה והקדישה וחזר ולקחה מן הגזבר וכשהגיע היובל יכול שתשוב השדה לגזבר שלקחה מסנו דקרינן ביה לאשר קנהו מאתו ת"ל לאשר לו אחוזת הארץ: [למוכר ראשון חוזרת דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא לגזבר: יאמר לאשר לו אחוזת הארץ] · ולא היה צריך לאשר קנהו [מה ת"ל לאשר קנהו] אלא לשדה שיצאת לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול כיון שגאלה אחר ולא גאלה לוקח והרי היא יוצאה מיד זה שגאלה וחוזרת ביובל הואיל ויש כאן חוזרה כל כך שבאת ליד שלישי יכול תחזור לבעלים הראשונים ת"ל לאשר קנהו כלומר ליד הכהן שמכרה חוזרת ולא לבעלים והייטו סיועא דחוזרת לכהנים: ואיצטריך למכתב לא יגאל · ולאשר קנהו מאתו למילף מתוריתו דלכהנים הדרא ולא לבעלים דאי מלא יגאל לתוריתו דוה אמינא ס"ם לא הדרא לבעלים ביובל דכתיב ביה לא יגאל דלא קא הדרא כלל שכן יצאת מרשות בעלים החוזרת לכהנים כאן כאן חוזרת כל כך ועוד דלא כתיב בהדיא ועוד שיש כאן חוזרת הרבה שבאת ליד שלישי הואיל והדרא דכתיב ישוב אימא ת"ל דבעלים לבעלים לחכי כתיב לאשר קנהו לכהן שמכרה: ואי כתיב לאשר קנהו לחוזרתיה לוקח וגאלה אחר משום הכי לא הדרא לבעלים דלא קא יהבו בעלים דמי לגזבר אלא גאלה אחר ואבל הכא בהאי לא יגאל עוד דאמרן לעיל דהקרישה כהן ואתו בעלים למיפרקיה דקא יהבי בעלים [דמי] אימא תיקום ברשותייהו: כתב רחמנא לא יגאל · דלא תהדר בבעלים: מאי הוי עלה · דאכתי לא ידענן מעמא דר' אליעזר דאמר לעיל אין הכהנים נכנסין עד שיגאלנה אחר: אמר רבא דאמר קרא והיה השדה בצאתו ביובל · דהיה יכול למיסר והיה השדה בצאתו קודם לה' וגו' מאי בצאתו קא משמע לן דכשיוצא מיד אחר שגאלה מיד הגזבר (אחר) [קודם] היובל [או] לקחה מגזבר אח"כ לכהן תהיה אחוזתו:

שיטה מקובצת

מ) רבי אליעזר אומר אחוות ר' בפחיק: ב) דר' אליעזר כדתניא אות ר' בפחיק: ג) איתמא אלימא ביובל ראשון וכו' · מכאן קשה לגירסת רש"י שגרס במשנתינו גאלה אחר ואח"כ גאלה בעלים יוצאה מידו לכהנים דא"כ ביובל ראשון נמי [אינה] שדה אחוזה אם גאלה אחר הלכך נראה דגרסי' גאלה אחר או אחד מן הקרובים [ואחר כך גאלה בעלים] אינה יוצאה לכהנים ביובל וכן נמצא בספר הרמב"ן ולהכי פריך אי ביובל ראשון אפי' מכרה הגזבר לאחר וגאלה בעלים הויא לה שדה אחוזה ומפרשים לקרא הכי ואם לא יגאל השדה ביובל הראשון ומכרה הגזבר לאיש אחר לא יגאל בתורת שדה אחוזה ביובל שני · תוס' הרא"ש: ד) אי לר' יהודה ולר"ש לכהנים נפקין יוא"ת ולוקמא כר"י ור"ש ומיירי כגון שקנה ביובל שני מן הכהנים שבנכסו לחוכה וי"ל דלשון גאולה משמע ממקום שאינה נחלמת ולר' יהודה ולר' שמעון הוי ליה למיסר נקחת כיון שהיא לחלוטין ביד הכהנים · תוס' הרא"ש ז"ל: ה) אלא לאו ר' אליעזר וש"ם מעמא דר' אליעזר מהכא · לכומר מדא איצטריך עוד לומר דנגאלת להיות לפניו כשדה מקנה ולא כשדה אחוזה ולא מתוקם אלא ביובל שני שמעינן דביובל שני שייך ביה גאולה וא"ת ברישא דבריתא כל המה דלא ידע דרשה דעוד מאי קאמר יכול לא תהא נגאלת מה גאולה שייך דאכתי לא ידע דאין הכהנים נכנסים לחוכה וי"ל דידע שפיר דרש דעוד דשייך גאולה ביובל שני אלא שכן דרך החנא לסבב הדבר עד שיגמר הדרש שלו · הרא"ש ז"ל בתוספותיו: ו) בשדה שיצאתה לכהנים כגון שדה אחוזה שהקדישה בעלים ונאלה אחר לפני היובל שיוצאה

איבעיא

לכהנים ביובל ובא הכהן אשר הגיע לו אותו שדה והקדישה והיינו ביובל שני ואתו בעלים למיפרקה דסד"א דאי לא כתיב כי אם לא יגאל דלא תיפרוק שתהא לפניו אפילו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא כשדה מקנה פי' ותחזור לכהנים ביובל והשתא קאי והיה השדה בצאתו ביובל אשני דרכים דמיירי בהו קרא בין אואם מכר את השדה בין אואם מכר את דלעולם קרא בשני ענינים איירי כדפי' לעיל וא"כ לר"א נמי פירושא דקרא הכי הוא ולעולם תיבעי לך מאי סעמא דר"א ומסיק מאי הוי עלה פי' מ"ם דר"א אמר רבא אמר קרא כו' פי' בצאתו משמע שיוצא מיד אחר שנגאלה מיד הגזבר אבל כל זמן שהוא ביד הגזבר לא יצא ביובל' תוס': ז) וא"צ איצטריך למכתב לאשר קנהו ולא יגאל דא"כ מ"ם אם מכר את השדה וגו' אם מכר את השדה וגו' ור' אליעזר מסרס ליה: ח) ר"ד אלא לאו: ט) ר"אמר ביובל שני נמי כו' הויא אי לאו איפרקא: יא) והקדישה כהן: יב) וגאלה אחר מיד גזבר בשויה כש"ג יגיע היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו הס"ד ומה"ד ויכול לאשר קנהו זה מאתו דהיינו גזבר שסכרת לזה הס"ד: יג) שהקדישה מתם מכר אינה אלא עד היובל הס"ד ומה"ד ונאלה אחר מיד הקדש יכול בשויה חוזרת ביובל תחזור כמו שדה מקנה ותחזור לבעלים: יד) קרא דהקדש יהא: טו) לכהנים למר איצטריך תיבת ולא נמחק:

נגאלת

בב א מיי' פ"ד מהל' ערכין הלכה כו:

בב ב מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ז ומיי' כל"מ:

ל"ג אלא נמר רש"ק

איבעיא להו בעלים ביובל שני · פירוש לרבי אליעזר כאחר דמו
או לא דכיון דלא גאלה ולא נתחלקה לכהנים ביובל
שעדיין היא ביד הגזבר יכולים הבעלים לגאלה דהא דכתיב לא יגאל
עוד *כדדרשינן מיניה שאינה נגאלת לגמרי שהיתה היינו שגאלה אחר
מיד הגזבר* יב] ובלא נתחלקה מעולם
לכהנים בהכי לא מיירי ביה קרא דלא
יגאל עוד אלא תעמוד ביד הבעלים
כשגאלה מיד הגזבר: **אלא** הכא
במאי עסקינן בשדה שיצאה לכהנים
וגאלה אחר לפני היובל שיצאה לכהנים
ביובל ובא כהן אחר הגיע לו אותו שדה
והקדיש והייבו ביובל שני ואתו בעלים
למיפרק דסד"א מי לא כתיב (כי) אם
לא יגאל דלא תפריק שתהא לפניו אחר
כשדה מקנה ת"ל עוד לגמרי שהיתה
אינה נגאלת [אבל נגאלת] שתהא כשדה
מקנה פירוש ותחזור לכהנים ביובל
והשתא קאי והיה השדה בצאתו ביובל
וגו' אלא דרכים דמיירי בהו קרא בין
אותם לא יגאל השדה בין אותם מכר
לאיש אחר דלעולם קרא בשני עניינים
איירי כדפירשתי לעיל וא"כ לר"א נמי
פירושא דקרא הכי הוא ועיל מיבעי
לי' מאי טעם דרבי אליעזר ומסיק מאי
הוי עלה (פירוש מ"ט) דרבי אליעזר
אמר רבא אמר קרא והיה השדה
בצאתו ביובל וגו' בצאתו מתחתידי אחר
פירוש כי ביציאתו משמע שיוצא מיד
אחר שגאלה מיד הגזבר אבל כל זמן
שהיא ביד הגזבר לא יצא ביובל:

שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים
ביובל · דבר שאינו שלו לפוס ריהטא משמע אם
גאל האחר מהגזבר לפני היובל ורש"י
פירש בפירוש חומש שלו דאפי' לא גאלה
אחר אלא שעדיין היא ביד הגזבר הלא
בחנם ביובל לבעלים הרא"שונים אבר לו
אחוזת החרם: **לרבי** יהודה ור"ש
קנין פירות כקנין הגוף דמיא כו' ·
פירשתי בהשלמה (גיטין דף מח:)* :

הדרן עלך אין מקדישין

[ר"ש כמ' לפי ג' רש"י שם]
ג'יטין מח. [לעיל יד. ב"ב עב:] שם

[את שדה]

[שנת קלט: וש"ב]

[איבעיא בעלים ביובל שני · לרבי אליעזר דאמר ביובל שני בת גאולה היא אם לא
גגאלה בראשון: **בעלים ביובל שני כאחר דמו** · אלא כי היכי דאילו פרקה ביובל
מידו לכהנים: **או לא כאחר דמו** · אלא כי היכי דאילו פרקה ביובל
ראשון הוה קיימא בידיה השתא נמי קיימא בידיה: **לכהנים נפקא** ·
ויובל שני לאו בת גאולה היא כלל:
מתני' הלוקח שדה מאביו ומת מאביו ויקרא כז
כו' הרי היא כשדה אחוזה · שהרי עד
שלא הקדישה נפלה לו בירושה הלכך
אם בא לפדותה פודה בית כור בב'
סלעים כשדה אחוזה ואם לא גאלה הוא
וגאלה אחר יוצאה לכהנים ביובל: **כשדה
מקנה** · דבתר שעה שהקדישה אזלינן
הלכך אם בא לפדותה פודה בשוויה
כדין שדה מקנה ואם לא גאלה הוא
וגאלה אחר מוחזרת לו ביובל שהרי
בשעה שהקדישה לא היה גופה שלו
דעתידה היא לחזור לאביו ביובל כדין
שאר מכירות וכשאר מקדיש שדה מקנה
הוא שהגואלה מיד גזבר מחזירה ביובל
לאבר לו לאותה האדם דהייבו לאביו וזה
יורש את אביו: **שדה מקנה** · שהקדישה
וגאלה אחר אינה יוצאה לכהנים ביובל
אלא לאדם שמכרה למקדישה: **שאין אדם
מקדיש דבר שאינו שלו** · וקרקע זו
לא היתה שלו אלא עד היובל:
מקדישין לעולם · מפרש בגמ': **וגואלין
לעולם** · אם הקדיש כהן קרקע ירושתו
גואלה אפי' לאחר היובל דכתיב (ויקרא
כה) גאולת עולם תהיה לעניין: **גמ' רבי
מאיר סבר קנין פירות** · שהיתה קנויה
לו לכן בחיי אביו לפירות לאכול הפירות
ולא לגופה שהרי עתיד לחזור ביובל
כקנין הגוף דמי הלכך כי מת אביו עד
שלא הקדישה אי לא אמעוטינן קרא
דתיהוי כשדה אחוזה ה"א לאו
שדה אחוזה היא דבלאו מיתת
אביו היתה קנויה לו הילכך אילטריך
קרא להכי אבל הקדישה בעודה שדה
מקנה ואח"כ מת אביו לא רבינא לן קרא
דתיהוי אחוזה אלא שדה מקנה היא:
**ורבי יהודה ורבי שמעון סברי לאו
קנין הגוף דמי** · וכי מת אביו קודם
שהקדישה הוא דקא ירית לה לגופה
ושדה אחוזה היא והלכך להאי לא
אילטריך קרא לרבויי דהא אחוזה גמורה
היא שבחיי אביו לא היתה קנויה
לו וכי אתא קרא להקדישה ואח"כ מת
אביו דאמר"ג דבשעת הקדש הוא שדה
מקנה השתא דמת אביו קודם פדיון שדה
אחוזה היא: **בקנין הגוף דמי** · ונמת
אביו ואח"כ הקדישה נמי אילטריך קרא:
והכא

איבעיא להו בעלים ביובל שני באחר דמו או
לא תא שמע °לא יגאל יכול לא תהא נגאלת
שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות
שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא
לפניו כשדה מקנה אימת אילימא ביובל
ראשון אמאי אינה נגאלת [ח] אחוזה נמי הויא
אלא פשיטא ביובל שני ולמאן אי לרבי יהודה
ורבי שמעון לכהנים נפקא אלא לאו לרבי
[ז] אליעזר ושמע מינה בעלים ביובל שני
באחר דמו ותסברא רבי יהודה ורבי שמעון
האי עוד מאי דרשי ביה אלא הכא במאי
עסקינן בשדה שיצאה לכהנים והקדישה כהן
ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק
שתהא כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה
אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה
מקנה והתניא [ז] °ישוב השדה לאשר קנהו שם
מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחה הימנו ת"ל
°לאשר לו אחוזת הארץ [ט] מה תלמוד לומר שם
לאשר קנהו שדה שיצאה לכהנים ומכרה כהן
והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים
הראשונים ת"ל לאשר קנהו ואיצטריך למיכתב
לא יגאל ואיצטריך למיכתב לאשר קנהו דאי
כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרא כלל [ט]
כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא
לאשר קנהו דלא קיהבי בעלים דמי אבל הכא
דיהבי בעלים דמי [ו] (ח) דתיקום בידיהו כתב
רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל
ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל
כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת
אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי
הוי עלה (ג) ת"ש ר' אליעזר אומר גאלה בעלים
ביובל שני יוצאה לכהנים ביובל א"ל רבינא
לרב אשי האנן לא תנן הכי רבי אליעזר אומר
[ז] אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר אמר ליה בעלים ביובל שני
כאחר דמו איכא דאמרי ר' אליעזר אומר גאלה ביובל שני אינה יוצאה לכהנים
ביובל א"ל רבינא לרב אשי אף אנן נמי תנינא ר' אליעזר אומר [ח] אין הכהנים
נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר א"ל אי ממתני' ה"א בעלים ביובל שני כאחר
דמו קמ"ל: **מתני'** *הלוקח שדה מאביו ומת אביו ואח"כ הקדישה הרי היא
כשדה אחוזה הקדישה ואח"כ מת אביו הרי היא כשדה מקנה דברי ר"מ רבי
יהודה ור"ש אומרים הרי היא [ט] כשדה אחוזה שנאמר [י] °אם משדה מקנתו שם
אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו
שהיא ראויה להיות שדה אחוזה [ב]שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים ביובל
שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו *הכהנים והלוים מקדישין לעולם וגואלין לעולם בין לפני היובל בין לאחר
היובל: **גמ'** *תנו רבנן מנין ללוקח שדה מאביו והקדישה ואחר כך מת אביו מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה
ת"ל °ואם *(משדה) מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה
להיות שדה אחוזה דברי רבי יהודה ורבי שמעון רבי מאיר אומר מנין ללוקח שדה מאביו ומת אביו ואחר כך
הקדישה מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה ת"ל ואם משדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה שדה
אחוזה יצאת זו שהיא שדה אחוזה [ט]לימא בהא קא מיפלגי דר"מ סבר *קנין פירות כקנין הגוף דמי ר' יהודה ור"ש
סברי קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי אמר רב נחמן בר יצחק בעלמא לר"ש ור"י קנין פירות כקנין הגוף דמי
והכא

[ועיין תוס' ב"ב נ: ד"ה קנין]

[נגיעין (דף מ"ח) ובכ"ב (דף ע"ב ע"ב) אבן תתוס' בב"ב שם כתבו דלפי הפוגיא דב"ב שם א"ל לגרסם כן ע"ש:

בד א מיי' פ"ד מהלכות ערכין הל' כח:
כה ב מיי' שם הל' כו:

ע"ל דדרשינן אבל לא גאלה אחר מיד הגזבר ולא נתחלקה כו'

כו ג מיי' שם הל' כח:

הגהות הב"ח
(א) גמ' דיסכי בעלים דמי תיקום כ"ל ואות ד' נמחק: (ב) שם מאי הוי עלה ל"ב ר"ל ת"ל הלינעיא הכ"ל במקומה עומד:

שיטה מקובצת
ח) נגאלת שדה אחוזה: ב] לר' אליעזר וכ"ל בכל העמוד: ג] והתניא ד] הארץ יאמר לאשר לו אחוזות הארץ כה: ה] כלל אבל הכא דקא הדרא ה'הדר לסדרה קמא כתב: ו] דמי תיקום בידיהו: ז] רבי אליעזר אומר לעולם אין: ח] רבי אליעזר אומר לעולם אין: ט] כשדה ב"ב דף ע"ב: י] שנאמר ואם את שדה: יא] אחוזה: ב]ס"א ואילו ר"י ור"ש שם אביו ואחר כך הקדיש לא צריך קרא ליטא כו': יב] הגזבר אבל הכא דלא:

ח) וכ"ה בגירסת בגיטין (דף מ"ח) ובכ"ב (דף ע"ב ע"ב) אבן תתוס' בב"ב שם כתבו דלפי הפוגיא דב"ב שם א"ל לגרסם כן ע"ש:

ומכאן קרא אחרינא אשכח ודרוש · דהקדישה ואח"כ מת אביו תיהוי אחוזה דאל"כ הלא רבי לן קרא אלא מת אביו ואח"כ הקדישה קרא אחר לא (ה) אחוזתו ומתרבינא הא דר' מאיר דדרים ילתה זו שהיא כבר אחוזה: **משדה נמי לי** · ס"מ לבדאמרינן למדרש הקדישה ואח"כ מת אביו: **יצאה זו** · שבשעת הקדש היתה ראויה להיות שדה אחוזה: **אפי' ישראל נמי** · דהא תניא ברים פירקין (דף כד·) מקדישין יא) לפני היובל וכו'* (ואי משום דקתני מתני' אין מקדישין פחות משתי שנים לפני היובל הא אוקימנא (שם) דעלה טובה קמ"ל): **תניא נמי** · דתנו רבי ישראל לא קדשה אלא לשמואל דשמועני דגבי כהנים יב) קדשה: **אלא לרב** · ליכא למימר הכי דמהיכא תיתי לן (ג) מקרא: **איידי דתנא רישא** (ג) · יג) ישראל תנא סיפא גבי לוים:

הדרן עלך אין מקדישין

המקדיש שדהו בשעה שאין היובל יוכל · בזמן שאין היובל יוכל וכו': **פתח אתה ראשון** · בכמה אתה רולה לפתותה ומפני ריוח של הקדש שולאין לו תחלה: **שהבעלים נותנין חומש** · ולהכי נקט בשעה שאין היובל יוכל וכו' בזמן יד) שהרי אין לריך לשולאו בכמה תפדנה שהרי דמיה קלובין בית כור בב' סלע ובשדה אחוזה קא מייני ובזמן שאין יובל וכו' נפדית בשויה כדתניא בשילהי פירקין אין שדה אחוזה וכו' אלא בזמן שהיובל יוכל: **מפני רעתה** · שהיה יליאתה מרובה על הכנה: **לא אמר זה באיסר** · אלא הרי היא שלי בביצה טו) שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף: **אמר לו** · הג' זבר: **הגעתיך** · הרי היא שלך: **גמ'** **והתניא כופין** · את הבעלים לפתות לראשון: **דמצות גאולה באדון** · בפ"ק דבכורות (דף יג·): **עפי ופריק לה** · מוסיף ופודה טז) יותר משאר אדם: **מצות גאולה באדון** · דכתיב ואם לא יגאל ונמכר בערכך אלמא מצות גאולה קודמת למכירה: **והא קי"ל שוה כסף בכסף** · דאמרי' בבכא קמא (דף ז·) יש"ב לרבות שוה כסף אפי' סודר: **אך שאמא** · דקתני מפסיד איסר ולא קתני ממלא מפסיד בילה רבנן היא ולא רבי יוסי: **מתני'** **ממשכנין מנכסיו עשר סלעים** · ממלא ביד גזבר עשרים וכן שלשים יתן שלשים הרי חמשים: **אמר אחד הרי היא שלי בכ"ש** · לאחר שאמרו בעלים בעשרים: הבעלים

והכא קרא אשכח טו) **ודרשי לכתוב רחמנא אם משדה מקנתו אשר לא** ג) **שדה אחוזתו אי נמי אשר לא שדה אחוזה מאי משדה** ג) **אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה: הכהנים והלוים מקדישין לעולם וכו': בשלמא גואלין אצטריך לאפוקי** ד) **מדישראל דלא פרקי אלא עד יובל קא משמע לן דכהנים ולוים גואלין לעולם אלא מקדישין מאי איריא כהנים ולוים אפי' ישראל נמי תימא בשנת היובל עצמה הניחא *לשמואל דאמר בשנת היובל עצמה לא קדשה קמ"ל דכהנים ולוים מקדישין לעולם אלא לרב מאי איריא כהנים ולוים אפי' ישראל נמי ולטעמיך בין לפני היובל בין לאחר היובל למה לי אלא איידי דתנא רישא לפני היובל ולאחר היובל תנא** טז) **סיפא נמי בין לאחר היובל בין לפני היובל ואיידי דתנא רישא אין מקדישין ולא גואלין תנא נמי סיפא מקדישין וגואלין:**

הדרן עלך אין מקדישין

המקדיש "**את שדהו בשעה שאין היובל** ו) **אומר לו פתח אתה ראשון שהבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: מעשה באחד שהקדיש שדהו מפני רעתה אמרו לו פתח אתה ראשון אמר הרי היא שלי באיסר אמר רבי יוסי לא אמר** [ב"מ פ"ט] **זה באיסר אלא בביצה שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף אמר לו הגעתיך נמצא מפסיד איסר ושדהו לפניו: גמ'** המקדיש שדהו בשעה כו': **אומרין והתניא *כופין מאי** ז**אומרין נמי כופין ואיבעית אימא מעיקרא אומרין אי צאית צאית ואי לא כופין: שהבעלים נותנין חומש וכו': מאי אריא שהבעלים נותנין חומש תיפוק ליה דאיידי דחביבה עליה טפי ופריק לה ועוד מצות גאולה באדון חדא ועוד קאמר חדא דאיידי דחביבה עליה טפי ופריק לה ועוד *מצות גאולה באדון היא ועוד שהבעלים נותנין חומש כו': מעשה באחד שהקדיש שדהו וכו': לימא בהא** [ב"מ פ"ט] **קמיפלגי דר"י סבר שוה כסף בכסף ורבנן סברי שוה כסף אינו בכסף והא קי"ל *דשוה כסף בכסף** ד**כולי עלמא שוה כסף בכסף והכא בפודין *בדבר שאין בחומשו שוה פרוטה קמיפלגי ת"ק סבר דאיסר דאיכא בחומשו שוה פרוטה פרקינן ורבי יוסי** ז) **כביצה נמי פרקינן: אמר לו הגעתיך נמצא מפסיד איסר ושדהו לפניו: סתמא כרבנן: מתני'** ח**אמר אחד הרי היא שלי בעשר סלעים ואחד אומר בעשרים ואחד אומר בשלשים ואחד אומר בארבעים ואחד אומר בחמשים חזר בו של חמשים ממשכנין מנכסיו** ט) **עד עשר חזר בו של ארבעים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של שלשים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של עשרים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של עשר מוכרין אותו** ט) **בשוויו ונפרעין משל עשר את המותר *הבעלים אומרים בעשרים וכל אדם אומרים בעשרים הבעלים** ז**קודמין מפני שהם מוסיפין חומש אמר אחד הרי היא שלי בעשרים** י) **ואחת הבעלים**

המקדיש שדהו בשעה שאין היובל יוכל טהג. פירוש בזמן שאין היובל יוכל דאז הוא נפדה בשויו ויש בו ריוח להקדש לפתות תחלה הבעלים מפני החומש אבל בזמן שהיובל יוכל הוא נפדה לפי זרעו בב' סלעים בית זרע חומר שעורים ובשדה אחוזה מיירי ובזמן הבית מיירי דאיכא רווחא להקדש דאי שלא בזמן הבית מחללו אם ירלה אפי' לכתחלה על שוה פרוטה לפי שאין בו ריוח להקדש דלאיבוד אחיל כדאיתא לקמן בסוף פירקין (דף כט·) ההוא דאחריס לנכסיה אתא לקמיה דרב יהודה א"ל שקול ד' זוזי אחיל עלייהו ומדינהו בנהרא ולישתרי לך וא"ת היאך ממלא בזמן שאין היובל יוכל בזמן הבית י"ל בזמן שגלו ישראל דבעינן כל יושביה עליה: **אמר** ר' יוסי כו' · תימה איך היה זה המעשה בימי ר' יוסי והלא ר' יוסי לא היה בזמן הבית ואם כן לא הולרך לפתות תחילה בבעלים וי"ל דפליג על פי הקבלה ע"פ שאירע בזמן הבית א"נ אפי' שלא בזמן הבית גאולה בבעלים תחילה כדכתיב (ויקרא כז) אם לא יגאל ונמכר: **מאי** אומרין כופין · וא"ת מ"ש דלריך כפיה הכא טפי מכל הני דתנן בסוף פ"ק דבכורות (דף יג·) מצות פדייה קודמת למצות עריפה מצות פדייה קודמת למצות חליצה מצות גאולה באדון קודמת יז) (למצות) לכל אדם ומפיק כולהו מקראי התם ולא אשכחן כפייה כי אם בזה וי"ל דשאני הכא דיכול לבא לידי תקלה אם יהנו הבעולם ממנה:

רבי יוסי סבר בביצה נמי פרקינן · ובפ' הזהב (ב"מ דף נג·) איכא פלוגתא איכא מ"ד בו וכחומשו ואיכא מאן דאמר בו אע"ג שאין בחומשו וגרלה דבביצה הייגו שוה פרוטה למימרא

רבינו גרשום

והכא קרא · יתירא: אשכח ודרוש · דיצאת זו שראויה להיות שדה אחוזה ולאו משום דעמא דקנין פירות לא כקנין הגוף דמי · דקמ"ל דכהנים ולוים גואלין לעולם · אפי' בשנת היובל: אמר לך רב ולטעמיך כיון דבשנת יובל עצמה הקדיש ש"ם בין לפני יובל ובין לאחר יובל ולמה לי למיתנייה אלא איידי דתנא רישא דמתניתין אין מקדישין לפני יובל ולא גואלין אחר יובל פחות משנה תנא נמי סיפא בין לפני יובל וכו' ואיידי דתנא אין מקדישין [ולא גואלין תנא נמי סיפא מקדישין] וגואלין ולעולם מקדישין לא אצטריך למתני אלא גואלין איצטריך כדאמר ואיידי דתני גואלין לעולם תנא מקדישין לעולם: סליק פירקא אומר לו · להמקדיש בשעה שמכריזין

נר מצוה

א) א ב ג מיי' פ"ה מהל' ערכין הלכה ח:
ב) ד מיי' שם פ"ז הלי' ח:
ג) ה מיי' פ"ח מהלכות ערכין הלכה ג:
ד) ו מיי' שם הלכה ה:

שיטה מקובצת

א) אשכח ודרוש לכתוב: ב) תיבת שדה נמחק: ג) תיבת אחוזתו נמחק: ד) לאפוקי מישראל דלא: ה) תנא נמי סיפא בין לפני היובל בין לאחר היובל: ו) היובל · פ"א נוהג אומרים לו: ז) יוסי סבר בביצה נמי: ח) מנכסיו עשר ותיבת עד נמחק וכצ"ל לקמן: ט) (אותו בשוויה): י) בעשרים ואחת ס"א ואחד: יא) מקדישין בין לפני: יב) כהנים ולוים קדשה: יג) רישא גבי ישראל תנא סיפא גבי כהנים לוים: יד) דבומן שהיובל נוהג אין: טו) בביצה ואפ"ה אמר לו נוכר הרי (לך) [היא] שלך שהקדש: טז) ופודה אותה יותר: יז) קודמת לכל תיבת למצות נמחק:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והכא קרא וכו' אשר לא שדה אחוזתו ומתרבינא: (ב) ד"ה אלא לרב וכו' מיתי לן דלא מקדשין כיון דלא יליפינן מקראי: (ג) ד"ה איידי וכו' רישא גבי ישראל:

ג) ל"ק אלא לרב מאי איריא וכו' ולי משום דקתני מתני' אין מקדישין פחות משתי שנים לפני היובל ואמטוינן דכהנים מקדישין ליכא למימר הכי דמהיכא תיתי לן כיון דלא יליפינן מקראי דהא אוקימנא דעלה טובה קמ"ל כנ"ל

אותה לפדותה [אומר לו לבעלים] פתח אתה ראשון בכמה אתה רוצה לפדותה לפי שאם לא ימצא מי שירצה לפדותה ביוקר מן הבעלים מוטב שיפדנה הבעלים משום ריוח דהקדש לפי שהבעלים מוסיפין חומש על פדיונן: מפני רעתה · או מפני שה"ה מס שלה מרובה או לפי שהיציאה היתה יתירה על השבח: ואמרו לו פתח אתה ראשון ואמר הרי היא שלי באיסר · שלא היה מחשבה ביותר מפני רעתה: אמר רבי יוסי לא כך היה מעשה · כלומר שלא אמר הרי היא שלי באיסר אלא הרי היא שלי בביצה · ומכאן אתה למד שהקדש אינו כמעשר שני שאינו נפדה אלא בכסף אלא דהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף: אמרו לו הגעתיך · תהא שלך ותן האיסר: נמצא מפסיד איסר · שנותנו להקדש: ושדהו לפניו · היא שלו עם רעתה ויש לו ב' הפסדות אחר החזרה אחד שחוזרה לו שדהו ואחד שהפסיד האיסר: והתניא כופין · משום (דהוא הקדיש) [דיוה הקדש] כדי שיוסיף חומש: דאיידי דחביבא ליה טפי ופריק · כלומר לפי שהוא מכירה יותר מאחר כמה הוא עושה יוסיף בפדיונה יותר ממי שאינו מכירה: ועוד מצות גאולה באדון · כדתנן בפרק קמא דבכורות מצות גאולה באדון קודמת לכל אדם: חדא ועוד קאמר כו' והא קי"ל בכל דוכתא דשוה כסף בכסף חוץ ממעשר שני: בכב"צה נמי פרקינן · אע"ג דאין בחומשה שוה פרוטה: אמר לו הגעתיך · פרוטה (דהיינו ח"ק (ור' דאמרי) [דד"י] דאמר הרי היא שלי באיסר ושמעינן מינה שאין פודין דבר שאין בחומשו שוה פרוטה): ואחד אומר בחמשים כשומה של תורה דכתיב בחמשים שקל כסף: חזר בו של חמשים · שנתחרט בו: ממשכנין מנכסיו עד עשר · כלומר שממשכנין אותו תוספת שהוסיף יותר מן האחרים דאמירתו לגבות כמכירתו להדיוט וכן כולם ממשכנין אותן כשחזרו בהן בשיעור כל אחד מה שהוסיף על חברו: חזר בו של עשר מוכרין אותה בשוויה · ואם לא יכלו למוכרה [בעשר] נפרעין משל עשר את המותר עד שיהא להקדש בה עשר סלעים ונראל וזה שמאה בעשר סלעים: